

Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych

ZAGADNIENIA, DZIAŁANIA I PUBLIKACJE, ZWIĄZANE Z BADANIEM HISTORYCZNEGO WSPÓLISTNIENIA MNIEJSZOŚCI ETNICZNYCH I NARODOWYCH

PRACE BADAWCZE

Monografia dr. Ewy Andrzejewskiej „**Michał Dobriak (1904-2001). Artysta, kaliszanin z wyboru**”. Praca w przygotowaniu, przeznaczona do druku w 2025 r.
Opracowanie poświęcone malarzowi narodowości ukraińskiej, działającemu w Polsce.

Monografia dr. hab. Makarego Górzyńskiego „**Rozmyte odbicie. Droga architekta Józefa Chrzanowskiego**”. Praca w redakcji, przeznaczona do druku w 2026 r.
Monografia poświęcona rosyjskiemu architektowi polskiego pochodzenia, działającemu na terenie guberni kaliskiej.

KONFERENCJE

Organizacja konferencji „**Ukraińcy w Kaliszu – Losy społeczności ukraińskiej w latach 20. i 30. XX wieku w mieście nad Prosną**”. Kalisz 14 X 2024

Współorganizacja (wraz z Kaliskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk) konferencji „**Razem przez stulecia. Wielokulturowe królewskie miasto Kalisz**”. Kalisz 17-18 XI 2025

WYDAWNICTWA

Opublikowanie sześciu artykułów pracowników Instytutu poświęconych społeczności ukraińskiej przebywającej w okresie międzywojennym w Kaliszu jako pokłosie konferencji. „**Wschodni Rocznik Humanistyczny**” 2025 nr 1. Ich tematyka to:

Sławomir Przygodzki (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)
Losy emigracji ukraińskiej w Kaliszu w latach 1918-1945

Bogumiła Celer (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)
Źródła do dziejów Towarzystwa Samopomocy Emigrantom z Ukrainy w Kaliszu w zasobach archiwalnych.

Rekonesans badawczy

Ewa Andrysiak (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)
Książki i biblioteki ukraińskie w Kaliszu w okresie międzywojennym

Jarosław Durka (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)
Ukraińscy inwalidzi wojenni byłej Armii Ukraińskiej Republiki Ludowej w polskim systemie opieki społecznej – zarys zagadnienia

Piotr Goldyn (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)
Nauczyciele ukraińscy w służbie polskiej oświaty w inspektoracie szkolnym łuckim w dwudziestolecu międzywojennym

Ewa Andrzejewska (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)
Aleksandra (Sasza) z Dobriaków1 Możejko (1902-1983) i jej przerwana kariera malarska

WYSTAWY

Wystawa „**Akademisches Kalisz**”, Hamm (Niemcy) listopad 2025 (m.in. informacje o udziale mniejszości narodowych i religijnych w formowaniu szkolnictwa wyższego w Kaliszu)

DZIAŁANIA INDYWIDUALNE PRACOWNIKÓW INSTYTUTU

Prof. Krzysztof Walczak – „**Drukarskie rodziny Mehwaldów i Hindemithów z dolnośląskiego Jawora: ludzie, losy, spuścizna**”. Wykład wygłoszony w Oddziale Wrocławskim Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego w listopadzie 2022 r.

Dr Sławomir Przygodzki – Dziedzictwo materialne mniejszości narodowych w Kaliszu – referat przedstawiony na konferencji **Spotkania z historią – „Dziedzictwo kultury materialnej XIX wieku w edukacji historycznej i regionalnej południowej Wielkopolski”** organizowanej przez ODN W Kaliszu w dniu 22 listopada 2022 r.

Prof. Ewa Andrysiak – **Drukarnia Pospieszna Jakuba Szczecińskiego jako przykład zakładu typograficznego mniejszości żydowskiej w międzywojennym Kaliszu** / Ewa Andrysiak // „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk” – Nr 22 (2022), s. 41-57, il. Artykuł

Dr Sławomir Przygodzki – Obecność społeczności żydowskiej w Kaliszu (XII-XX w.) – referat przedstawiony w dniu 17 stycznia 2023 r. w Auli Domu Pielgrzyma przy Bazylice św. Józefa w Kaliszu z okazji **XXVI Dnia Judaizmu w Kościele Katolickim** pod hasłem „Przejście Pana: Dziś wychodzicie” (Wj 13-14)

Dr Bogumiła Celer, adiunkt Uniwersytetu Kalisz, opublikowała biogramy przedstawicieli mniejszości narodowych (m.in. żydowskiej, niemieckiej i litewskiej) w „**Słowniku biograficznym Wielkopolski południowo-wschodniej**” (Kalisz 2023). Opracowania obejmowały następujące postacie:

GINŚ ALEKSANDER RYSZARD (ABRAHAM) (1821-1908), drukarz, s. 161;
HERTZ TEODOR (1822-1884), kompoz. muzyki lekkiej, tłumacz teatr., pedagog muz., pastor, urzędnik, s. 192-193;
MAKOWER HENRYK (1904-1964), lekarz i badacz żydowskiego pochodzenia, prof. mikrobiologii, s. 355-356;
PINCZEWSKI JAKUB MORDKA (1893-1943), lekarz neurolog, dziennikarz. Ur. 21 VI w Kaliszu, s. 442;
SCHROETER (SCHRÖTER) ADOLF KAROL (1857-1916), teolog, pastor luterański. Ur. 10 IV w Kaliszu, s. 493;
SCHROETER (SCHRÖTER) PAWEŁ EMIL (1855-1935), lekarz, chirurg. Ur. 29 XI w Kaliszu, s. 493-494;
SZLEKYS OLGIERD JAN (1908- 1980), architekt wnętrz, malarz, rysownik. Ur. 15 V w Kaliszu, s. 541.

Biogramy uwzględniają m.in. dorobek naukowy, kulturalny, muzyczny, religijny (pastorzy, pedagodzy, lekarze, architekci), co wpisuje się w kryteria „szerzenia wiedzy o kulturze, historii, języku i religii mniejszości narodowych i etnicznych”. Opracowania tego typu stanowią ważne źródło w badaniach nad tożsamością regionalną, wielokulturowością i dziedzictwem społecznym.

Liczne noty biograficzne przedstawicieli mniejszości narodowych zamieszczono w „**Słownika architektów, budowniczych i planistów Kalisza**”, wydanego pod redakcją dr. hab. Makarego Górzyńskiego w 2023 r. przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Dr Sławomir Przygodzki – Dawid Lande (1786-1858), kupiec i przemysłowiec. Szkic do portretu polskiego bourgeois – referat przedstawiony w dniu 16 listopada 2023 r. na **XI Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Lokalna społeczność żydowska”** organizowanej przez środek Instytutu Studiów Klasycznych, Śródziemnomorskich i Orientalnych UW. W Forum Synagoga w Ostrowie Wielkopolskim.

Dr Sławomir Przygodzki – 15-16 kwietnia 2024 r. organizacja gry miejskiej dla uczniów klas 4-7 Szkoły Podstawowej nr 3 Kaliszu pod hasłem „**Dialog międzykulturowy dziś oraz przenikanie się kultur w dawnym Kaliszu**”

Dr Sławomir Przygodzki – **Statut kaliski Bolesława Pobożnego dla Żydów Wielkopolski** – referat wygłoszony w dniu 22 sierpnia 2024 r. na sesji popularno-naukowej organizowanej przez Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej w Kaliszu, poświęconej 760-leciu Statutu Kaliskiego. 22 sierpnia 2024.

Prof. Ewa Andrysiak – **Pobyty Marii Szumskiej w kaliskiej pensji Heleny Semadeniowej** / Ewa Andrysiak // „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”. – Nr 24 (2024), s. 19-42, il. – Bibliogr.

Artykuł poświęcony m.in. Helenie Semadeniowej, ewangelicze, żonie pastora Władysława Semadeniego.

Prof. Krzysztof Walczak, „**Ewangelicy Kalisza i ich wkład w życie gospodarcze i społeczne miasta**”. Wykład w ramach cyklu „Akademia Dialogu”, „Reformacja jako źródło zmian społeczno-religijnych”. Kalisz, Akcelerator Kultury, 20 XI 2024

Prof. Krzysztof Walczak, wykład pt. „**Drukarska rodzina Mehwaldów i Hindemithów i jej miejsce w społeczności Kalisza**”. Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Kalisz 27 III 2025

Dr Sławomir Przygodzki – **Organizacja wycieczek historycznych „Śladami mniejszości narodowych”** dla klas III LO w Kaliszu. Średnio po 4-5 wycieczek w ciągu roku szkolnego

Interesujesz się historią?
Chcesz wiedzieć więcej o
naszej działalności?
Zeskanuj QR kod :)